

Předkládací zpráva pro Parlament České republiky
Informace o nasazení sil a prostředků resortu Ministerstva obrany
v zahraničních operacích v roce 2015

Úvod

Cílem Informace o nasazení sil a prostředků resortu Ministerstva obrany (MO) v zahraničních operacích v roce 2015 (Informace) je seznámit vládu a Parlament České republiky (ČR) s politickými, vojenskými a finančními aspekty působení v zahraničních operacích v roce 2015. Informace zahrnuje politicko-bezpečnostní situaci v jednotlivých zemích, operační úkoly jednotek rezortu MO v místech působení a čerpání finančních prostředků v jednotlivých operacích za sledované období.

Materiál je předkládán v souladu s usnesením vlády ČR č. 850 ze dne 20. října 2014 k návrhu působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2015 a 2016 s výhledem na rok 2017, se kterým vyslovily souhlas obě komory Parlamentu ČR (usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 496 ze dne 31. října 2014, usnesení Senátu Parlamentu ČR č. 635 ze dne 23. října 2014).

Financování působení sil a prostředků rezortu MO ve všech zahraničních operacích v hodnoceném období bylo zabezpečeno z rozpočtové kapitoly MO v celkové výši 1 121 376 000,- Kč.

V souladu s usnesením vlády ze dne 28. dubna 2014 č. 311 materiál taktéž informuje o využití peněžního daru do zahraničí ve výši 4 mil. Kč na financování projektů rychlého dopadu (Quick Impact Projects, QIP) v rámci působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2015.

Na základě usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 9. června 2015 č. 30 je přílohou materiálu „Informace o stavu zapojení České republiky do misí OSN v roce 2015 a o příležitostech a možnostech pro působení České republiky v těchto misích“.

A. Afghánistán

1. Politicko-bezpečnostní situace

Rok 2015, který byl prvním rokem po předání odpovědnosti za bezpečnost v zemi, byl pro afghánskou vládu obtížnější, než se obecně očekávalo, a to v oblasti bezpečnostní, politické i ekonomické. Afghánistán tak zůstává i 15 let po pádu režimu Tálibánu velmi nestabilní zemí s řadou problémů, jejichž řešení přesahuje schopnosti jeho administrativy.

Vnitropolitický vývoj byl rovněž negativně ovlivněn netradičním mechanismem vlády národní jednoty, která vznikla jako neústavní východisko z povolebního patu v roce 2014. V rámci této vlády došlo k faktickému rozdělení politické moci mezi dva hlavní rivaly prezidentských voleb – prezidenta Ašrafa Gháního a Abdulláha Abdulláha, pro něhož byla ve vládě národní jednoty vytvořena zvláštní pozice výkonného tajemníka. Všeobecná nedůvěra však i nadále omezovala výkonost celé státní správy. Velkým problémem byla absence

efektivní místní samosprávy a existence celé řady nesystémových aktérů, kteří disponují rozsáhlým vlivem. Tento celkový stav měl dopad na tempo realizace nezbytných reforem, k nimž se afghánská vláda zavázala. Personální obsazení vlády rovněž nebylo kompletní, když ani v roce 2015 nebylo parlamentem schváleno obsazení postu ministra obrany.

Parlamentní volby původně plánované na červen 2015 byly odloženy kvůli chystané reformě volebního zákona, která byla důležitým prvkem dohody o vládě národní jednoty. V průběhu roku začala fungovat Speciální volební reformní komise pracující na doporučeních pro reformu volebního systému. Její závěry však nebyly konsenzuální a na nich založené dekrety prezidenta se setkaly s kritikou parlamentu.

Ekonomická situace byla i v průběhu roku 2015 komplikovaná, v průběhu roku rostla nezaměstnanost, která často postihuje mladé lidi, což spolu s vysokým přírůstkem obyvatelstva podněcovalo obavy z dalšího vývoje v zemi. Problémem zůstala i přebujelá státní správa, kde náklady na platy státních zaměstnanců tvořily přes polovinu celkových výdajů státu (53%). Současná finanční podpora poskytovaná Afghánistánu ze strany mezinárodního společenství však nemůže dlouhodobě nahradit efektivní vybírání daní, zmírnění korupce a posílení výkonu ekonomiky.

Nadějně se začal rozvíjet proces čtyřstranných mírových rozhovorů mezi Afghánistánem, Pákistánem, USA a Čínou, jehož cílem je především konstruktivní zapojení Pákistánu. Tálibán se v roce 2015 do těchto rozhovorů nezapojil. V rámci tohoto hnutí probíhalo vnitřní soupeření o moc po potvrzené smrti mully Umara. Obecně panuje shoda, že inkluzivní mírový proces je jediným dlouhodobým řešením konfliktu.

Bezpečnostní situace v zemi se v roce 2015 zhoršila. Tálibán prokázal schopnost efektivního plánování a koordinace útoků většího rozsahu. Kromě vedení bojových operací v jižních provinciích s většinou pašunského obyvatelstva byla hlavně na podzim Afghánská národní armáda vázána i na severu země, v doposud relativně klidném Kunduzu. Došlo k dočasnému obsazení distriktních center v několika provinciích. V uplynulém roce docházelo rovněž opakovaně k útokům na prominentní cíle zejména v Kábulu nebo v Kandaháru, což je kromě jiného výsledkem soupeření mezi frakcemi Talibánu a rovněž reakcí na zvyšující se počet příznivců „Islámského státu“ v Afghánistánu. Složitou bezpečnostní, ale i ekonomickou situaci v zemi dokresluje fakt, že v roce 2015 tvořili Afghánci 12 % z celkového počtu uprchlíků přicházejících do Evropy a jsou druhou nejpočetnější skupinou.

Problémem je i celkový stav Afghánských národních obranných a bezpečnostních sil (Afghan National Defence and Security Forces, ANDSF), které stále trpí nedostatečnou vycvičeností, vysokou dezercí a všudypřítomnou korupcí. Schopnost samostatného vedení operací se sice zlepšila, ale při zvýšeném tempu bojové sezóny ANDSF nebyly schopny zajistit dostatečnou podporu jednotkám na bojišti. Nutnost zajištění bezpečnosti řady strategicky významných lokalit navíc snižuje počty nasaditelných jednotek pro bojové operace.

2. Působení sil a prostředků rezortu MO v Afghánistánu

Mandát pro působení sil a prostředků MO v misi RESOLUTE SUPPORT (RSM) v Afghánistánu na rok 2015 byl stanoven do 310 osob.

Úkolové uskupení AČR RESOLUTE SUPPORT (ÚU AČR RS) organizačně zastřešovalo všechny jednotky a prvky rezortu MO působící v RSM na území Afghánistánu. Do této organizační struktury patřily: národní podpůrný prvek, letecký poradní tým, národní zpravodajská buňka, zastoupení na velitelstvích RSM, polní chirurgický tým a strážní rota letecké základny Bagram.

Velitelství ÚU AČR RS bylo dislokováno na základně HKIA (Hamid Karzai International Airport) s vlastním zázemím zabezpečujícím kvalitní plnění úkolů ve prospěch nasazených jednotek v rámci RSM.

Funkce velitelů ÚU AČR RS vykonávali: plukovník Ing. Vratislav Beran (do června 2015), plukovník Ing. David Schnábel (do listopadu 2015) a plukovník gšt. Ing. Miloslav Lafek (od prosince 2015).

Síly a prostředky rezortu MO v RSM působily v prostoru dvou regionálních velitelství (TAAC-Train, Advise and Assist Command): TAAC-Capital (TAAC-C) a TAAC-East (TAAC-E). Působení ČR v Afghánistánu bylo založeno na 3 základních pilířích:

a) Výcvik Afghánských národních obranných a bezpečnostních sil (ANDSF)

Na HKIA v rámci TAAC-C působil letecký poradní tým v počtu do 40 osob, zahrnující i jednotku ochrany sil (10 osob), jehož úkolem bylo podílet se na výcviku leteckého a pozemního personálu vrtulníků Mi-35 a Mi-17. V roce 2015 absolvovali čeští instruktoři během výcviku s afghánskými piloty a palubními střelci více než 215 letových hodin a dalších 371 hodin na leteckém simulátoru. Vycvičili 4 nové kapitány, u 4 kapitánů provedli obnovu kvalifikace, vycvičili 3 piloty instruktory, jedno druhého pilota a 12 palubních techniků. Dále se podíleli na údržbě a opravách vrtulníků Mi-17 a Mi-35 afghánských vzdušných sil.

Funkce velitelů leteckých poradních týmů zastávali: major Ing. Petr Slíva (do března 2015), kapitán Ing. Ivo Pacovský (do července 2015), major Ing. Dalibor Křenek (do listopadu 2015) a major Ing. Radek Henkl (od prosince 2015).

b) Ochrana spojeneckých sil

V provincii Parwan v rámci TAAC-E působila v počtu do 165 osob strážní rota s úkolem eliminovat nepřátelské aktivity vedené proti letecké základně Bagram ve svěřeném prostoru odpovědnosti.

Funkce velitelů jednotky vykonávali: kapitán Ing. Petr Liška (do dubna 2015), kapitán Bc. Marek Jeřábek (do listopadu 2015) a kapitán Ing. Radek Šoman (od prosince 2015).

c) Podpora nasazených sil

Národní podpůrný prvek v počtu do 46 osob působil na HKIA v rámci TAAC-C, plnohodnotně podporoval všechny jednotky rezortu MO v RSM, a to především v otázkách administrativní a logistické podpory a koordinace zdravotnického zabezpečení. Součástí podpory je rovněž akviziční činnost v prostoru nasazení, organizace a zajištění dopravy materiálu a osob, zajišťování oprav a revizí materiálu v místě nasazení a skladování materiálu. Součástí poskytované podpory byla i pracoviště Vojenské policie, pracoviště ochrany

a doprovodů působící ve prospěch občanů České republiky, kteří museli vyjíždět mimo základnu v Kábulu, finanční služba, právní servis a rovněž i komplexní zajištění utajovaného i neutajovaného spojení s ústředím včetně zajištění spojení vojáků s jejich blízkými v České republice.

Ve funkcích velitelů působili: podplukovník Ing. Jiří Kašpárek (do června 2015), podplukovník Mgr. Petr Hladík (do listopadu 2015). Od prosince 2015 došlo ke snížení počtu na 31 osob, zrušení funkce velitele a zařazení národního podpůrného prvku do přímé podřízenosti velitele ÚU AČR RS.

Na HKIA, působil rovněž polní chirurgický tým v počtu do 15 osob, a to v sestavě vojenské nemocnice USA Role 3, která poskytovala specializovanou chirurgickou péči a zabývala se odbornou činností v rámci resuscitativní chirurgie, anesteziologie, pooperační péče a zdravotnického odsunu v prostoru základny dle požadavků velitele.

Funkce velitelů zastávali: major MUDr. Radek Pohnán (do ledna 2015), major MUDr. Petr Geřábek (do května 2015), podplukovník MUDr. Zbyněk Novák (do září 2015) a podplukovník MUDr. Josef Roubal (od října 2015).

Na velitelstvích RSM působil do 21 příslušníků rezortu MO, kteří plnili úkoly spojené s oblastí logistiky a výcviku v souladu se svým funkčním zařazením.

Do struktury ÚU AČR RS patřila také národní zpravodajská buňka, která plnila úkoly ve prospěch českých jednotek v RSM, Zastupitelského úřadu ČR v Kábulu a velitelství RSM.

Ochrana zastupitelského úřadu ČR v Kábulu

Příslušníci 601. skupiny speciálních sil pokračovali v roce 2015 v plnění úkolů mimo RSM spojených se zabezpečením ochrany osob a majetku Zastupitelského úřadu ČR v Kábulu, včetně rezidence vedoucího zastupitelského úřadu, v počtu do 20 osob.

Projekty rychlého dopadu

Vláda ve svém usnesení ze dne 28. dubna 2014 č. 311 k návrhu na financování projektů rychlého dopadu z prostředků resortu Ministerstva obrany v rámci působení sil a prostředků resortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích souhlasila s poskytnutím peněžního daru do zahraničí ve výši 4 mil. Kč ročně na financování projektů rychlého dopadu (Quick Impact Projects, QIP) v rámci působení sil a prostředků resortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2015. QIP se vyznačují jak aspektem rekonstrukčním a stabilizačním, tak podpůrným pro nasazené síly.

V roce 2015 byly QIP implementovány pouze v rámci RSM v Afghánistánu, v ostatních operacích s účastí ČR se jejich využití nejevilo efektivním.

Hlavním cílem QIP je vytvoření okamžitého, pozitivního efektu především směrem k civilní populaci často postižené konfliktem, ale částečně i ve prospěch vládních ozbrojených sil v místě působení českých jednotek. Projekty realizují vojenské jednotky buď samostatně, nebo s pomocí místního obyvatelstva, představitelů vládních institucí a místní samosprávy, nevládních a mezinárodních organizací.

Implementace projektů zaměřených na podporu školství, infrastruktury a ANDSF byla zajišťována důstojníkem CIMIC strážní roty na Bagramu a pověřeným důstojníkem ekonomické skupiny ÚU AČR RS v Kábulu. Vedle zcela adresné pomoci ANDSF a civilnímu obyvatelstvu přispěly tyto projekty také k bezpečnosti vlastních jednotek a vytváření kladného obrazu vlastních sil u místní populace.

V roce 2015 bylo uskutečněno celkem 25 projektů rychlého dopadu v celkové výši 86 539,- USD, což činí v přepočtu 1 976 031,53 Kč. Jednalo se například o nákup sportovního vybavení, opravy a částečné vybavení základních škol, organizaci bezpečnostního mítinku, organizaci vědomostní soutěže a nákup cen pro její vítěze, logistickou podporu Afghánské národní armády (nákup obuvi, termoprádla, pneumatik), výstavbu přístřešku pro stání vozidel, apod.

B. Kosovo

1. Politicko – bezpečnostní situace

Politická situace v Kosovu se v roce 2015 výrazně zhoršila. Stabilita vlády (tvořené stranami PDK a LDK s podporou uskupení *Srpska lista*) byla podlomena pokračujícími protesty opozice (tvořené zejména AAK a radikálním hnutím Vetëvendosje). Opozice nesouhlasí s dohodou o statusu Sdružení srbských obcí v Kosovu ze srpna 2015, která podle jejího výkladu uděluje srbským obcím příliš velké pravomoci a poškozují kosovské zájmy. Kosovsko-albánské opozice rovněž nesouhlasí s vymezením společné hranice s Černou Horou, která údajně připravuje Kosovo o část jeho území. Opozice také kritizuje průtahy v udělení vízové liberalizace Kosovu. Během sledovaného období došlo k řadě případů iniciace granátů se slzným plynem při jednání kosovského parlamentu a demonstracím spojeným s pouličními násilnostmi.

Hluboké zklamání napříč společností přinesl negativní výsledek hlasování o členství Kosova v UNESCO v listopadu loňského roku, přičemž za nepřijetí Kosova do UNESCO podle očekávání silně lobovalo Srbsko. V nadcházejících měsících tak nelze vyloučit růst počtu podporovatelů opozice, která upozorňuje na údajně příliš velké ústupky kosovské vlády vůči Srbsku. Další potenciálně konfliktní bod může představovat tlak transformovat Kosovské bezpečnostní síly na plnohodnotné Kosovské ozbrojené síly.

Za rizikový lze považovat i sever Kosova, kde přetrvává mírné riziko útoku srbských radikálů na jednotky KFOR.

Bezpečnostní složky Kosova se intenzivně zabývají hrozbou, kterou představují domácí islamističtí radikálové a navrátilci ze Sýrie a Iráku. Počet tzv. foreign fighters, kteří odešli z Kosova bojovat na Blízký východ, je čtvrtý nejvyšší v poměru na počet obyvatel ze všech srovnávaných zemí (mezi 300-400 bojovníky).

Kosovská vláda přijala v roce 2015 zvláštní protiteroristickou legislativu, která trestá zapojení do zahraničních konfliktů na straně teroristických organizací až 15 lety vězení. Vláda se snaží aktivně vystupovat proti podezřelým z terorismu nebo z šíření extremistických

myšlenek. Riziko rovněž představují radikální wahábbističtí kazatelé v oblasti u hranic s Makedonií (Gnjilane/Gjilan, Kačanik/Kačanik).

Na počátku roku 2015 pokračovala vlna nelegálních migrantů z Kosova do západní Evropy, která započala již v posledních měsících roku 2014. Za hlavní příčinu nárůstu nelegální migrace byla označena mnohaletá stagnace Kosova ve správě věcí veřejných, složitá sociální situace, vysoká míra korupce a klientelismu i slabá úroveň vlády práva. V březnu 2015 začala migrační vlna postupně oslabovat, a to zejména vzhledem k opatřením přijatým cílovými zeměmi i přístinskou administrativou.

Migrační krize na západobalkánské trase se Kosova v roce 2015 výrazněji nedotkla. Pokud by v budoucnu došlo k přesunu migračního náporu směrem na území Kosova, vláda by mohla čelit závažným politicko-ekonomickým i bezpečnostním důsledkům.

2. Působení sil a prostředků rezortu MO v Kosovu

Mandát pro působení sil a prostředků MO v Kosovu v operaci JOINT ENTERPRISE pro rok 2015 byl stanoven do 15 osob. Reálně v operaci působilo okolo 10 osob.

ČR byla zapojena do operace Joint Enterprise v rámci sil KFOR skupinou příslušníků rezortu MO, kteří plnili úkoly vyplývající z jejich zařazení na pozicích na velitelství KFOR v Prištině.

Funkce velitelů skupin zastávali: major Ing. Libor Mašlaň (do února 2015), major Ing. Martin Furo (do srpna 2015) a majorka Ing. Markéta Tempírová (od září 2015).

C. Bosna a Hercegovina

1. Politicko-bezpečnostní situace

V polovině roku 2015 se vyhrotily vztahy mezi BaH a Srbskem. Hlavním důvodem bylo napadení srbského premiéra Vučiće během pietního aktu v bosenské Srebrenici neznámými pachateli. V průběhu roku došlo k určitému uklidnění, které se projevilo i v podobě historicky prvního společného zasedání vlád BaH a Srbska dne 11. listopadu 2015. Mírně byly poškozeny vztahy mezi BaH a Černou Horou v důsledku iniciativy několika bosenských zákonodárců, kteří oživilí rozporuplné teritoriální nároky BaH v oblasti Sutoriny na území Černé Hory.

Celková bezpečnostní situace v zemi byla po celý rok stabilní, ale poznamenána zvýšeným rizikem teroristického útoku a přetrvávajícími separatistickými tendencemi politických představitelů Republiky srbské v BaH. K závažnému incidentu došlo v samotném závěru roku, kdy se vláda Republiky srbské v BaH rozhodla o přerušení spolupráce s celostátními justičními orgány BaH kvůli akci bezpečnostní služby SIPA, během které bylo zadrženo pět osob podezřelých z válečných zločinů na občanech bosňácké národnosti. Několik místních analytiků dokonce vzešlou situaci označilo za prozatím nejzávažnější krizi post-daytonského období hrozící až možným vypuknutím ozbrojeného konfliktu.

V souvislosti s probíhající migrační krizí se BaH proud většího počtu migrantů v roce 2015 zcela vyhnul. Vzhledem k nestabilní politické situaci a špatným ekonomickým

podmínkám by však případné přesměrování migrační trasy na území BaH mohlo mít nedozírně bezpečnostní i ekonomicko-sociální následky.

Velké riziko pro BaH představuje fenomén tzv. foreign fighters, kdy BaH zůstává nadále jedním z předních „vývozců“ bojovníků do regionu Blízkého východu. V listopadu loňského roku při policejní razii podezřelý občan BaH, u něhož byly následně prokázány vazby na radikální salafistické skupiny, smrtelně zranil dva příslušníky Ozbrojených sil BaH a následně ve svém domě odpálil výbušninu. Vzhledem k tomu, že šlo již o druhý incident s teroristickými rysy za posledních sedm měsíců, lze riziko teroristického útoku v zemi považovat za zvýšené. V zemi rovněž existují oblasti se zvýšeným výskytem radikálních islamistických kazatelů, u nichž nelze zcela vyloučit, že by mohli fungovat i jako určitá výcviková střediska radikálů (jedná se zejména o oblasti Ošve a Gornja Maoča).

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi EU EUFOR ALTHEA

Mandát pro působení sil a prostředků MO v Bosně a Hercegovině v operaci EU ALTHEA byl pro rok 2015 stanoven do 5 osob, reálně v misi působili 2 důstojníci.

Příslušníci rezortu MO se v roce 2015 podíleli na plnění stanovených úkolů v rámci neexekutivní části mise EU ALTHEA v celkovém počtu do 2 osob. Na velitelství operace na základně Butmir v Sarajevu přispívali do celkového rámce výcviku a poradenství k rozvoji schopností Ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny v oblasti skladování zbraní, munice, výcviku a ochrany proti zbraním hromadného ničení.

Funkce velitelů skupin vykonávali: podplukovník Ing. Václav Svoboda (do června 2015), major Ing. Jakub Paul (do prosince 2015) a major Ing. Jan Bok (od prosince 2015).

D. Operace EU NAVFOR ATALANTA

1. Politicko-bezpečnostní situace

Situace v Somálsku se sice v porovnání s minulými léty částečně zlepšila, přítomnost mezinárodních sil (AMISOM, African Union Mission in Somalia) je však nadále naprosto nutná. AMISOM se daří vytlačovat radikály z hnutí al-Šabáb v centrální a jižní části země. Ukazuje se však, že vláda a AMISOM nemají situaci zdaleka pod kontrolou: al-Šabáb zdařile uplatňuje guerillovou taktiku, přímým vojenským střetům se vyhýbá a úspěšně operuje všude tam, kde jednotky AMISOM nejsou bezprostředně fyzicky přítomny (i za jejich liniemi v tzv. osvobozeném území). Radikálové jsou rovněž schopni provést takřka kdekoliv pumové útoky. Somálským autoritám se tak nedaří na „osvobozených územích“ etablovat stát a jeho instituce. Přibývají zároveň zprávy o rozkolu ve vedení organizace al-Šabáb v otázce příslušnosti k Islámskému státu a také o finančních potížích této skupiny.

V rámci mise AMISOM hrají klíčovou roli vedle Etiopie také Keňa, Džibutsko, Uganda a Burundi. EU finančně podporuje misi AMISOM od jejího vzniku v roce 2007 – celkové výdaje do současnosti činí cca 1 mld. EUR. Názory v rámci EU ohledně budoucnosti mise se liší. Některé ČS EU jako např. Velká Británie chtějí, aby byla dlouhodobě podporována. Jiné by přivítaly spíše ukončení podpory Evropskou unií. Z pohledu Africké unie problematikou nadále zůstává rozhodnutí EU od 1. ledna 2016 financovat pouze 80 %

nákladů AMISOM. Africká unie informovala EU, že se jí nepodařilo najít jiné mezinárodní zdroje či příspěvky od svých členských států.

Výsledkem působení protipirátské operace EU je prakticky stoprocentní eliminace pirátských útoků na proplouvající lodě. Za poslední tři roky nebylo zadrženo žádné plavidlo.

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi EU NAVFOR ATALANTA

Mandát pro působení sil a prostředků MO pro rok 2015 byl stanoven pro operaci EU NAVFOR ATALANTA do 3 osob a byl naplněn.

Příslušníci rezortu MO plnili úkoly na Operačním velitelství v Northwoodu ve Velké Británii. Konkrétně obsazovali pozice důstojníka zpravodajského oddělení, důstojníka oddělení rozpočtu a financování a asistenta operačního dozorcího na Společném operačním centru.

Funkce velitelů skupin vykonávali: kapitán Ing. Pavel Jäger (do února 2015), major Ing. Václav Řidkošil (do srpna 2015) a npor. Ing. Petr Odstrčil (od srpna 2015).

E. Ochrana vzdušného prostoru Islandské republiky

1. Politicko-bezpečnostní situace

Ochrana vzdušného prostoru zemí NATO (Air Policing, AP) je vyjádřením alianční solidarity a principu nedělitelnosti bezpečnosti a obrany spojenců, který je ukotven v článku 5 Severoatlantické smlouvy. V době míru je prováděna formou dohledu nad vzdušným prostorem. Tento úkol je prováděn v rámci Integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO (NATO Integrated Air and Missile Defence System, NATINAMDS). AP je poskytován členským státům NATO, které mají omezené možnosti nebo nepostačující schopnosti pro zabezpečení vlastní protivzdušné obrany.

V současné době je AP poskytován dlouhodobým (více)národním příspěvkem Slovinsku (AP poskytuje Itálie) a Albánii (AP zajišťují společně Itálie a Řecko za podpory Turecka), na rotační bázi pak Islandu (AP má v tomto případě podobu cvičení) a pobaltským státům – Litvě, Lotyšsku a Estonsku.

Island nedisponuje vojenským letectvem k zajištění vlastní ochrany vzdušného prostoru. Od roku 2006, kdy byl z Islandu stažen americký vojenský kontingent včetně letecké jednotky, docházelo k narušování vzdušného prostoru Islandu ruskými vojenskými letouny.

Na summitu NATO v Rize v listopadu 2006 požádal islandský předseda vlády spojence o pomoc při ochraně vzdušného prostoru, kterou Severoatlantická rada schválila v červenci 2007. Islandský premiér odmítl ochranu vzdušného prostoru své země chápat jako opatření směřující proti Rusku z důvodu zachování dobrých vztahů mezi oběma zeměmi. Rotační přítomnost spojeneckých vzdušných sil na ostrově je považována za spojenecká vojenská cvičení. Od ledna 2013 se spojenecká mise na Islandu oficiálně nazývá ASICIPPN (Airborne Surveillance and Interception Capabilities to meet Iceland's Peacetime Preparedness Needs).

2. Působení příslušníků rezortu MO v operaci ASICIPPN

Na základě žádosti DSACEUR (Deputy Supreme Allied Commander Europe) a rozhodnutí MO ČR se Česká republika zapojila v roce 2015 mimořádně do ochrany vzdušného prostoru Islandské republiky v rámci NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defence System) Úkolovým uskupením AČR ASICIPPN II (ÚU).

Vyslání se uskutečnilo v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 3. června 2015 č. 437, se kterým vyslovily souhlas obě komory Parlamentu ČR (usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 16. června 2015 č. 785 a usnesení Senátu Parlamentu ČR ze dne 17. června 2015 č. 155).

ÚU tvořily 4 letouny JAS 39 Gripen + 1 v záloze a létající a pozemní personál v celkovém počtu 68 osob. ÚU působilo na letecké základně Keflavík, včetně přípravné fáze a fáze odsunu v období od 20. července do 28. srpna 2015. Operační úkol byl plněn v období od 29. července 2015 do 25. srpna 2015. Piloti absolvovali celkem 95 letů s náletem 153 hodin.

Funkci velitele ÚU vykonával plukovník gšt. Ing. Martin Nezbeda.

F. Malijská republika

1. Politicko-bezpečnostní situace

Neřešené vnitřní konflikty v Malijské republice vedly v roce 2012 k převzetí kontroly nad severní částí země separatistickými a teroristickými skupinami. Jejich postup k hlavnímu městu Bamaku byl zastaven až francouzskou vojenskou operací Serval (ukončena 15. července 2014, od 1. srpna 2014 nahrazena operací Barkhane). Následně Evropská unie zahájila výcvikovou misi s cílem reorganizovat malijskou armádu a vycvičit její příslušníky k vedení efektivního boje proti ozbrojeným separatistům a teroristům a poté ustavila rovněž civilní misi pro oblast reformy bezpečnostního sektoru (včetně reformy malijských politických institucí, decentralizace a reformy soudnictví).

V dubnu 2013 se do řešení krize zapojila i OSN zřízením mise MINUSMA (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali). Z jednání mezi stranami konfliktu, která zprostředkovalo Alžírsko za přítomnosti regionálních i mezinárodních partnerů, sice začátkem března vzešel a stranami konfliktu byl parafován návrh Dohody o míru a usmíření v Mali (dále jen Dohoda), představitelé významného severomalijského uskupení Koordinace hnutí Azawadu však dohodu neparafovali.

K finálnímu podpisu Dohody nakonec mezi všemi znesvářenými stranami došlo 20. června 2015 v hlavním městě Bamaku. Ve Výboru pro sledování plnění Dohody (Comité de suivi – CdS) hrají hlavní role, kromě předsednického Alžírska, i zbylé státy G5 du Sahel (Mauretánie, Burkina Faso, Niger, Čad) a další mír zprostředkovávající subjekty, zejména MINUSMA a EU, která je patrně nejvýznamnějším donorem.

Přes tento pokrok, kterého mezinárodní společenství dosáhlo, je návrat k mírovému a stabilnímu prostředí v Mali stále vzdálený a značně nejistý, neboť bezpečnostní situace v severní části země zůstává napjatá a separatistické skupiny nahodile útočí jak na malijské,

tak na mezinárodní ozbrojené síly. Ačkoliv po podpisu Dohody počet střetů poklesl, aktivity separatistických skupin ukazují, že Dohoda není bohužel plně dodržována. Přesto je činnost CdS hodnocena pozitivně, vztahy jsou ale i nadále citlivé a státní orgány rozšiřují svou působnost na sever země jen pozvolna.

Hlavní hrozbou se stává radikální islamismus, který ohrožuje bezpečnost napříč zemí. Teroristický útok na hotel Radisson Blu v Bamaku 20. listopadu 2015 měl zásadní dopad na bezpečnostní situaci nejen v hlavním městě, ale i na dosud relativně klidný jih země. Po vyhlášení výjimečného stavu se bezpečnostní situace v Bamaku sice postupně stabilizuje, nicméně zůstává napjatá. Ve výcvikovém centru Koulikoro je bezpečnostní situace klidná.

Řešení rozporuplných a citlivých problémů s Tuaregy je předpokladem pro stabilitu v Mali a celém regionu. Nedostatečný přehled o pohybu a počtu zbraní a jejich proliferace představují nadále vážné riziko pro stabilitu a bezpečnost v Mali. Lokální extremisté, včetně skupin napojených na povstalecká hnutí AQIM (al-Kaida v islámském Magrebu) nebo al-Mourabitoun, se postupně přemísťují do svých původních útočišť v severním Mali. Odtud podnikají asymetrické útoky proti civilnímu obyvatelstvu, malijské armádě a mezinárodním jednotkám. Zásobovací konvoje a patroly představují nadále cíl pro teroristické a kriminální aktivity v severním Mali. Díky snadné propustnosti hranic bude Mali nadále ovlivňováno narušováním bezpečného prostředí na regionální úrovni (konkrétně situace v Libyi). Případné zhoršení vnitrostátní bezpečnostní situace může vyústit v další mezietnické boje.

2. Působení sil a prostředků rezortu MO ve výcvikové misi Evropské unie

Mandát pro působení sil a prostředků MO ve výcvikové misi Evropské unie EUTM v Mali byl pro rok 2015 stanoven do 50 osob.

ČR byla v misi zapojena celkem 38 osobami. Jeden důstojník a jeden praporčík plnili úkoly na velitelství mise v Bamaku, 32 osob zabezpečovalo ochranou velitelství EUTM Mali v Bamaku a doprovody konvojů a 4 instruktoři plnili úkoly výcviku malijských ozbrojených sil v rámci německé pěší výcvikové roty ve výcvikových centrech v Koulikoro a Sikasso.

Funkce velitelů vykonávali kapitán Ing. Michal Mamkin (do března 2015), nadporučík Bc. Pavel Kraina (do září 2015) a nadporučík Bc. Ondřej Marek (od září 2015).

3. Působení sil a prostředků rezortu MO v misi OSN MINUSMA

Působení sil a prostředků rezortu MO v misi MINUSMA schválila vláda ČR usnesením č. 290 ze dne 22. dubna 2015 a souhlas vyslovily Poslanecká sněmovna PČR usnesením č. 784 ze dne 16. června 2015 a Senát PČR usnesením č. 127 ze dne 13. května 2015.

Do mise OSN MINUSMA na území Mali byla ČR zapojena od října 2015 1 důstojníkem, který plnil úkoly vyplývající z funkčního zařazení na velitelství mise v Bamaku.

G. Mise Organizace spojených národů UNDOF na Golanských výšinách

1. Politicko-bezpečnostní situace

V roce 2015 pokračovala mise UNDOF v omezeném provozu z důvodu zhoršené bezpečnostní situace v prostoru nasazení. V důsledku aktivit povstaleckých skupin v prostoru separace syrská armáda dále rozmisťovala své vojenské jednotky a vedla zde proti nim bojovou činnost.

Jednotky syrské vlády jsou postupně vytlačovány ze svých pozic a kontrolu nad většinou území syrské části Golanských výšin získala radikální islámská fronta Džabhat al-Nusra napojená na organizaci al-Káida. Na bojích s islamisty na území Golanských výšin poblíž libanonské hranice se rovněž podíleli členové hnutí Hizballáh. Izrael pokračoval ve své politice neutrality, ačkoli opakovaně na syrském území vojensky zasahoval s cílem zabránit dodávkám zbraní Hizballáhu.

Ve druhé polovině roku došlo k částečnému uklidnění v oblasti, panovaly nicméně obavy z možnosti zhoršení humanitární situace drúzského obyvatelstva na syrské straně výšin.

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi OSN UNDOF

Působení sil a prostředků rezortu MO v misi UNDOF schválila vláda ČR usnesením č. 290 ze dne 22. dubna 2015 a souhlas vyslovily Poslanecká sněmovna PČR usnesením č. 784 ze dne 16. června 2015 a Senát PČR usnesením č. 127 ze dne 13. května 2015.

Do mise OSN UNDOF na Golanských výšinách byla ČR zapojena od července 2015 3 důstojníky (analytik, plánovač a specialista informačních technologií), kteří působili ve velitelské struktuře mise na základně ZIOUANI.

Velitelem skupiny byl podplukovník Ing. Roman Fürst.

H. Sinajský poloostrov

1. Politicko-bezpečnostní situace

Bezpečnostní situace na Sinajském poloostrově se v průběhu roku 2015 výrazně zhoršila, a to zejména v severní oblasti poloostrova a ovlivnila přímo i působení mise MFO. Její příslušníci opakovaně čelili ostřelování a monitorování severní základny Al-Gorah, v místech výjezdů patrolovacích týmů byly objeveny i nástražné výbušné systémy. Zhoršení situace bylo důvodem k zahájení přesunu větší části infrastruktury a příslušníků mise do jižního tábora v Šarm aš-Šajchu.

Teroristická skupina Ansar Bajt al-Maqdis, která se v listopadu 2014 přihlásila k ISIL a přejmenovala se na IS-Provincie Sinaj (Wilájat as-Sinai), využívala spojení s místními beduínskými kmeny i metod zastrahování pro získání kontroly nad územím a stala se hlavní bezpečnostní hrozbou v oblasti.

Počty jednotek egyptské armády byly v roce 2015 v návaznosti na pokračující složitou bezpečnostní situaci navyšovány. Se souhlasem Izraele byly rozmístěny egyptské jednotky s těžkou technikou i v zóně „C“, která byla tradičně na základě mírové dohody obsazena

pouze příslušníky civilní policie s lehkými zbraněmi. Udržení kontroly Egypta nad poloostrovem je jednoznačně v bezpečnostním zájmu Izraele, který tak posiloval bezpečnostní spolupráci se svým sousedem a současně posílil počty armády na své jižní hranici.

Egyptská armáda přes dílčí úspěchy nebyla v průběhu roku schopna operacím teroristů zabránit, o čemž svědčí prudký nárůst útoků jak v severovýchodní části poloostrova, tak i v pevninské části Egypta, zejména pak v hlavním městě a jeho okolí. Největším útokem teroristů bylo odpálení bomby v letadle převážejícím ruské turisty ze Šarm aš-Šajchu v listopadu 2015.

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi MFO

Mandát pro působení sil a prostředků MO na Sinajském poloostrově pro rok 2015 byl stanoven do 20 osob.

ČR působila v operaci MFO roce 2015 třemi důstojníky na pozicích zástupce náčelníka štábu, důstojníka vojenské policie a důstojníka – ženisty horizontálních staveb a leteckou jednotkou v počtu 14 osob s letounem C-295 CASA. Oba týmy působily ze základny El Gorah, v severovýchodní části Sinaje na egyptském území. Z bezpečnostních důvodů se letecká jednotka v měsíci říjnu přesunula na jižní základnu Šarm al-Šajch. Letecká jednotka zabezpečovala přepravu osob a materiálu mezi základnami MFO, Káhirou a Tel Avivem, přepravu vládních a styčných představitelů stran mírové smlouvy, částečně pátrací a záchrannou službu a letecký MEDEVAC. Dále prováděla verifikační a pozorovací lety. Letecká jednotka uskutečnila v roce 2015 celkem 395 letů s náletem 525 hodin. Přepravila více než 10 000 osob a 239 tun nákladu.

Rotační cyklus příslušníků plnících úkoly na velitelství MFO je 12 měsíců, letecké jednotky 6 měsíců.

Funkce velitelů úkolového uskupení zastávali: podplukovník Ing. Marek Pažúr (do září 2015) a podplukovník Ing. Aleš Cápál (od září 2015). Letecké jednotce veleli: major Ing. Miloš Domin (do května 2015), podplukovník Ing. Michal Javůrek (do listopadu 2015) a major Ing. Petr Mesarkin (od listopadu 2015).

I. Působení příslušníků DCM v operacích NATO ACTIVE FENCE a JOINT ENTERPRISE

V hodnoceném období byly aktivovány 2 skupiny příslušníků nasaditelného spojovacího modulu (Deployable Communication Module, DCM). První v počtu 7 osob působila v rámci operace Active Fence na území Turecka v době od 28. dubna 2015 do 7. září 2015 a druhá skupina v počtu 3 osob v rámci operace Joint Enterprise v Kosovu na Velitelství KFOR v době od 28. srpna 2015 do 22. prosince 2015.

Skupina působící v Turecku byla dislokována na základně Incirlik s úkolem zabezpečovat spojení ve prospěch nizozemské jednotky PVO PATRIOT a podílet se na spojení mezi velitelstvím operace a nadřízenými aliančními velitelstvími. Velitelem skupiny byl nrtm. Bc. Peter Slováček.

Skupina působící v Kosovu byla dislokovaná v Prištině s úkolem podílet se na zabezpečení spojení v prostoru operace a mezi jejím a nadřízenými aliančními velitelstvími. Velitelem skupiny byl prap. Vojtěch Hais.

J. Zapojení v rámci velitelských struktur NATO a EU

Mandát pro působení sil a prostředků MO v zahraničních operacích vysílaných z velitelských struktur NATO a EU v roce 2015 byl stanoven do 15 osob.

V rámci této kategorie působili po 4 měsíce 2 důstojníci na velitelství RSM a dále skupina 3 příslušníků resortu MO v operaci EUNAVFOR MED SOPHIA na území Itálie a ve Středozemním moři. Cílem mise je eliminace migračních toků ve Středomoří. V červnu 2015 byli vysláni 2 důstojníci, kteří plnili úkoly vyplývající z funkčního zařazení na Operačním velitelství (OHQ) v Římě, v září 2015 došlo k navýšení skupiny o 1 důstojníka, který plnil úkoly na velitelství operace (FHQ) umístěném na italské letadlové lodi.

Velitelem skupiny byl plukovník RNDr. Hynek Schvach.

K. Zapojení do pohotovostních uskupení

1. Síly rychlé reakce NATO

Pro případné nasazení do operací Sil rychlé reakce NATO (NATO Response Force, NRF) bylo pro rok 2015 připraveno 1479 osob.

2. Bojové uskupení Evropské unie

V roce 2015 nebyly vyčleňovány síly a prostředky pro působení v rámci Bojových uskupení EU.

3. Pohotovostní systém Organizace spojených národů

Pro rok 2015 bylo vyčleněno do 50 osob k případnému nasazení v rámci Systému pohotovostního ujednání Organizace spojených národů (United Nations Standby Arrangement System, UNSAS). Na podzim 2015 došlo ke změně pohotovostního systému OSN a UNSAS byl nahrazen Systémem připravenosti schopností pro mírové operace OSN UNPCRS (UN Peacekeeping Capability Readiness System). Původní příspěvek ČR pro UNSAS byl do konce roku 2015 převeden do UNPCRS.

Vzhledem k absenci požadavku ze strany NATO a OSN nedošlo v roce 2015 k zapojení sil a prostředků resortu MO do zahraničních operací zmíněných pohotovostních uskupení.

L. Působení vojenských pozorovatelů AČR

Vojenští pozorovatelé AČR působili v roce 2015 v počtu 10 osob v následujících mírových misích OSN:

Organizace	Název mise	Země působení	Počet osob
OSN	MINUSCA	Středoafriická republika	3
	MONUSCO	Demokratická republika Kongo	3
	UNMIK	Kosovo	2
	UNAMA	Afghánistán	2

M. Zranění a ztráty na životech

V průběhu roku 2015 nedošlo během působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích k žádnému úmrtí ani zranění.

N. Čerpání peněžních prostředků v zahraničních operacích za sledované období

Vyhodnocení čerpání peněžních prostředků vychází z upraveného rozpočtu kapitoly MO, který odráží skutečný stav čerpání peněžních prostředků k 31. prosinci 2015. V roce 2015 bylo v rámci nasazení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích vyčerpáno celkem **1 121 376 000,- Kč**, a to včetně výdajů spojených s přípravou osob, techniky a materiálu. Financování působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v hodnoceném období bylo zabezpečeno z rozpočtové kapitoly MO a tvořilo **2,36 %** celkových výdajů státního rozpočtu kapitoly MO.

Na základě „Dohody mezi ČR a MFO o podmínkách účasti ČR v zahraniční operaci MFO“ je značná část výdajů spojených s působením našich vojáků na Sinajském poloostrově refundována. MFO za rok 2015 vrátila 26,5 mil. Kč, což je cca 79 % vynaložených peněžních prostředků. Refundace pokryla zvláštní příplatek vojáků, servis a opravy nasazeného letounu CASA.

Vyhodnocení výdajů rezortu MO v jednotlivých operacích za období od 1. ledna do 31. prosince 2015 je uvedeno v následující tabulce (v tis. Kč).

Název operace	Země působení	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Čerpání
RSM	Afghánistán	786 183	758 030	805 028
Ochrana ZÚ Kábul	Afghánistán	25 053	32 099	32 099
Joint Enterprise	Kosovo	8 207	10 964	10 631
EUFOR ALTHEA	Bosna a Hercegovina	733	2 608	2 554
MFO	Sinajský poloostrov	21 541	20 950	33 569
EU NAVFOR ATALANTA	Velká Británie	3 903	4 716	4 685
ASICIPP	Island	12 000	12 685	15 692
EUTM	Mali	81 290	73 484	78 913
UNDOF	Golanské výšiny	0	2 077	2 077
MINUSMA	Mali	0	433	388
Velitelské struktury/EU NAVFOR MED SOPHIA	Itálie	0	2 367	2 360
DCM/Active Fence	Turecko	37 582	3 363	3 363
DCM/Joint Enterprise	Kosovo	326	435	423
Pozorovatelské mise OSN	Afghánistán, DR Kongo, Kosovo a Středoafriká republika	58 650	15 370	15 370
Příprava sil a prostředků pro nasazení v zahraničí	Na území ČR ¹	291 755	90 229	114 224
CELKEM		1 327 223	1 029 810	1 121 376
Projekty okamžitého dopadu		4 000	4 000	1 976

Závěr

Působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích je praktickým naplňováním závazků vyplývajících z členství ČR v mezinárodních organizacích a zároveň přispěvkem k zajištění mezinárodní bezpečnosti.

Nasazení sil a prostředků resortu MO v zahraničních operacích v hodnoceném období bylo v plném rozsahu hrazeno ze schváleného rozpočtu kapitoly MO bez dodatečných požadavků na jeho navyšování.

Vláda vzala na vědomí Informaci o nasazení sil a prostředků resortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2015 svým usnesením ze dne 23. května 2016 č. 469.

V Praze dne 23. května 2016

Předseda vlády:

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

¹ jedná se o výdaje v rámci výstavby a výcviku jednotek a národních aktivit.

Informace o stavu zapojení České republiky do misí OSN v roce 2015 a o příležitostech a možnostech pro působení České republiky v těchto misích

Úvod

Materiál byl zpracován jako příloha „Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2015“, a to na základě usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 9. června 2015 č. 30 k Působení České republiky v mírových misích či zvláštních politických misích OSN.

1. Zapojení ČR do misí OSN v roce 2015

Nasazení sil v misích OSN zohledňuje zahraničněpolitické priority ČR a reflektuje její strategický bezpečnostní zájem podílet se na zajištění mezinárodní bezpečnosti a stability. V rámci OSN ČR aktivně vystupuje na podporu zahraničních misí a podporuje rovněž probíhající reformní proces, který má vést k zefektivnění celého systému mírových operací OSN.

Rok 2015 byl pro Českou republiku, respektive rezort Ministerstva obrany, rokem značného úsilí o zapojení vojenské jednotky do misí OSN, konkrétně o začlenění jednotky speciálních sil v počtu do 25 osob do mise MINUSMA v Mali jako součásti nizozemského kontingentu speciálních sil.

Jednotku speciálních sil se přes řadu dílčích problémů, zvláště v jednání s DPKO, podařilo do MINUSMA zapojit prostřednictvím Nizozemska. Z poloviny na úkor tabulkových míst nizozemského kontingentu, druhá část je tzv. dobrovolný národní příspěvek (Voluntary National Contribution/VNC). Rozdíl mezi tabulkovými místy v misi a VNC spočívá pouze v tom, že se na VNC nevztahuje refundační mechanismus OSN.

Uvedené zapojení českých speciálních sil do MINUSMA v roce 2015 ještě nebylo operačního charakteru, ale spočívalo především v postupném naplňování administrativních procedur mezi ČR, Nizozemskem a DPKO, které umožnilo konkrétní působení v misi od ledna, respektive v plném počtu od května 2016. Týden v září 2015 působila v prostoru mise pouze rekognoskační skupina speciálních sil, a to v rámci přípravy pro nasazení hlavních sil v roce 2016. Kromě toho od října 2015 působí ve zpravodajské komunitě mise MINUSMA jeden analytik, nezávisle na zmiňované jednotce speciálních sil.

Druhým novým příspěvkem ČR do misí OSN bylo začlenění tří vojáků do UNDOF na Golanských výšinách. Analytik, plánovač a specialista informačních technologií zahájili činnost 5. července 2015 ve velitelské struktuře mise. Mandát udělený vládou a Parlamentem ČR umožňuje vyslat do mise UNDOF do pěti osob, a to na základě požadavku OSN, který bude pro rezort MO dostatečně relevantní.

Pozn.: Podrobnější informace k misím MINUSMA a UNDOF jsou uvedeny v bodech F a G tohoto materiálu.

Za tradiční lze považovat působení vojenských pozorovatelů v misích OSN. V roce 2015 se jednalo celkem o deset pozorovatelů (2x UNAMA v Afghánistánu, 2x UNMIK v Kosovu, 3x MINUSCA ve Středoafrické republice a 3x MONUSCO v Demokratické republice Kongo).

Adekvátní reakce na současnou bezpečnostní realitu a související ambice OSN na předcházení a zvládání situací v postkrizových a potenciálně krizových teritoriích jsou současně mnohdy velmi obtížně realizovatelné bez civilní spolupráce. Jednou z dlouhodobě nejžádanějších kapacit v této oblasti nadále zůstává policejní expertíza. Znovuobnovení české účasti v misích a strukturách OSN je dlouhodobě v popředí zájmu Ministerstva vnitra, které je připraveno navázat na své dřívější angažmá v misích OSN s policejním komponentem. Pro případné zapojení ČR po policejní linii lze poskytnout příslušníky Policie ČR, kteří jsou připraveni ke službě v zahraničí. Realizaci jejich zapojení brání nedořešená otázka financování takového vyslání.

2. Příležitosti a možnosti pro působení České republiky v misích OSN

Naše zapojování do mise MINUSMA ukazuje, že začleňování vojenských jednotek do misí OSN vyžaduje značné negociační nasazení a ČR v tomto ohledu teprve získává zkušenosti. Lze nicméně očekávat, že pokud se v následujících letech podaří umístit v této náročné operaci OSN českou jednotku velikosti jedné roty (viz níže), zlepší se odpovídajícím způsobem i vyjednávací pozice ČR vůči Sekretariátu OSN a dalším státům účastnícím se mise.

I když OSN pravidelně uvádí, že vojenské příspěvky evropských zemí do misí jsou nízké (evropské země se podílejí cca 60 % na financování misí OSN, ale pouze 6 % tvoří vojenské příspěvky), drtivou většinu míst OSN obsazuje jednotkami nezápadozemních zemí (jde především o vševojskové jednotky - pěší, motorizované nebo mechanizované jednotky). Od evropských zemí OSN spíše očekává doplnění nedostatkových schopností, kterými jsou např. dopravní letouny, víceúčelové a bojové vrtulníky, lékařské a zdravotnické zabezpečení, spojovací technika s obsluhami, vyšetřovací týmy vojenské policie, speciální síly a logistické jednotky s možností vlastní bojové ochrany konvojů.

Uvedenými schopnostmi rezort MO sice disponuje, ale v omezeném množství, které stačí pouze na pokrytí našich závazků vůči NATO, EU a plnění úkolů na území státu. Zapojování do operací OSN proto vyžaduje pravidelné zvážení našich kapacitních možností včetně střednědobého výhledu, a to například tak, jak je nyní provedeno v mandátu na roky 2017-2018 předkládaného ke schválení PČR.

Na podzim 2015 OSN nahradila tehdejší systém pohotovostních sil OSN UNSAS (United Nations Stand-by Arrangement System) Systémem připravenosti schopností pro mírové operace OSN UNPCRS (United Nations Peacekeeping Capabilities Readiness System). Jeho podstatou má být zjednodušení administrativních postupů pro reálné nasazení vyčleněných sil a prostředků do mírových operací, větší připravenost a nasaditelnost deklarovaných jednotek a zvýšení odpovědnosti členských zemí za národní příspěvky do

mírových operací OSN. Kromě toho UNPCRS se stal jediným mechanismem, jehož prostřednictvím lze vojenský příspěvek do probíhající či nově zahajované mise OSN zapojit.

Pokud jde o perspektivu znovuoobnovení účasti v misích a strukturách OSN na poli mezinárodní policejní spolupráce v roce 2016 a letech následujících, pro specifický charakter misí OSN je nutné zohlednit limitované personální kapacity, které bohužel ne vždy drží krok se zahraničněpolitickými ambicemi v oblasti stabilizace a rekonstrukce zájmových teritorií. Rozsah nevojenské účasti v misích OSN je limitován v první řadě omezeným počtem kvalifikovaných expertů, kteří by měli zájem o vyslání a zároveň splňovali náročné a kompetitivní požadavky mise, a především pak nedořešenou otázkou financování vysílání a objemem disponibilních finančních prostředků. Přesto je ČR nadále schopna nabídnout přibližně do desítky příslušníků Policie ČR, kteří již prošli adekvátním výcvikem, mají zkušenost ze zahraničních misí a jsou připraveni ke službě v zahraničí. Půjde především o experty z oblasti vyšetřování trestné činnosti, trenéry služební přípravy a výcviku a pořádkové policisty, a to v řádech jednotlivců vyslaných v reakci na aktuální potřebu do konkrétní mise OSN.

3. Aktuální nabídky příspěvků ČR do misí OSN

Na 2. polovinu roku 2016 jsme nabídli OSN prostřednictvím UNPCRS specializovanou vyprošťovací a záchrannou jednotku v počtu do 40 osob.

Dále byla do UNPCRS vložena nabídka nasazení rotního úkolového uskupení (RÚU) do mise MINUSMA v počtu do 200 osob, a to od 1. ledna 2017 do 31. prosince 2018. RÚU disponuje širokou škálou schopností působit jak v bojových, tak i mírových a humanitárních operacích. Očekává se, že v polovině roku 2016 dojde k rozšíření operačního prostoru mise MINUSMA i do některých severních oblastí Mali. K zabezpečení úkolu bude MINUSMA s velkou pravděpodobností potřebovat navýšit jednotky, včetně takových, jakou je naše nabídka. Dosavadní vyjádření DPKO i diskuse v Radě bezpečnosti OSN perspektivu navýšení sil MINUSMA zřetelně potvrzují.

I v letech 2016 – 2018 hodláme pokračovat v působení v misi UNDOF, a to v počtu až do pěti osob.

Co se týče vojenských pozorovatelů, ze zkušeností plynoucích z minulých let se pravděpodobně budeme pohybovat v příštích letech okolo deseti vyslaných vojenských pozorovatelů (počet by neměl přesáhnout 15 osob současně nasazených v misích).

Závěr:

Výraznější snaha o aktivní zapojení do misí OSN vojenskou jednotkou trvá přibližně od 2. poloviny roku 2013. Původní představa snadného vojenského znovuzapojení do misí se ukázala mylnou především proto, že OSN očekává od evropských zemí poskytnutí nedostatkových specializovaných schopností. Většinu běžných tabulek (vševojskové jednotky) v misích obsazuje nezápádními zeměmi, často bohužel i s vědomím jejich nedostatečné připravenosti pro kvalitní plnění úkolů mise. Dalšími faktory je málo pružný administrativní proces OSN a naše malá zkušenost z misí OSN. V případě policejních expertů

je rozsah účasti ČR v misích OSN limitován omezenými personálními kapacitami a objemem disponibilních prostředků na úhradu souvisejících nákladů.

Zahraničněpolitické a bezpečnostní argumenty pro angažmá ČR v těchto misích nicméně zůstávají v platnosti. Dynamicky se měnící bezpečnostní prostředí v euroatlantickém prostoru a jeho bezprostředním okolí a zároveň široké spektrum misí OSN vytvářejí příležitost – a vlastně i potřebu – aktivního přístupu ČR k procesům směřujícím k zachování míru a bezpečnosti, a to včetně OSN. Významným faktorem je intenzifikace spolupráce OSN s EU či NATO, mnoho misí OSN rovněž synergicky podporuje činnosti těchto organizací.

Lze také předpokládat (a zkušenosti zemí jako Nizozemsko či Švédsko to potvrzují), že postupné získávání zkušeností s přípravou zapojení i vlastní působení v misích OSN povede ke zvýšení vlivu ČR v rámci DPKO a tedy i k zprůchodnění vyjednávacích procesů a snazšímu prosazování české expertízy v organizaci.